

Joaquín Vizcaino. L'esperit rebel del Xup

Des de la finestra de casa seva, observa els blocs elevats de façanes blanques i persianes verdes que configuren el barri. El seu estimat barri. Pel carrer, veu passar dues veïnes que xerren amb bosses de fruita i verdura a les mans i es diu a si mateix que, malgrat el pas dels anys, el Xup encara conserva l'esperit de poble. «Jo he vist créixer aquesta barriada i ella m'ha vist créixer a mi», explica.

Sense la seva empenta, aquest complex d'habitatges perifèric de Manresa seria una mica més apagat, més gris. El seu nom és Joaquín Vizcaino i va ser el fundador i president de l'Associació de Veïns del Xup, on continua vinculat. Als seus 81 anys, encara manté el pols rebel que de jove el va portar a formar part del Comitè Local del PSUC a Manresa i a voler canviar les regles d'un món injust.

«Per avançar s'ha de lluitar, no s'hi val a conformar-se», manifesta amb contundència. Quan parla de les seves conviccions, li brillen els ulls blaus i, a sota del bigoti, se li dibuixa un somriure. El seu aspecte és entranyable, amb una veu dolça d'accent andalús, que marca la seva procedència. Ell va néixer l'any 1940 a Guadix, Granada, i vivia amb els seus pares i les seves dues germanes grans en un barri de coves, on s'escalfaven amb estufes de carbó durant l'hivern. El seu pare treballava en una estació ferroviària de la vora. Després de la guerra, però, va entrar a la presó durant gairebé dos anys a causa dels seus ideals polítics d'esquerrers. En conseqüència, el Joaquín va créixer en un ambient antifranquista des de ben petit.

Quan va fer els onze anys, la família es va traslladar a Manresa. A la ciutat, el pare va fer diferents oficis, entre els quals el de peó en la construcció de la caserna de la Guàrdia Civil. «Fixa't que irònica és la vida», subratlla rialler. Al mateix temps, ell també va començar a treballar d'ajudant de sabater per portar diners a casa. «En aquella època, era normal que els nens treballassin, tot i que als vespres anava a l'escola per aprendre a llegir i a escriure», recorda. La seva dona, la Pilar, també va començar a treballar amb només deu anys a la Fàbrica Nova. «Eren temps molt durs», constaten tots dos mentre es miren esperançats els quadres del menjador on apareixen els seus cinc fills i els nets.

Les seves inquietuds polítiques el van portar a formar part del PSUC i, més endavant, de l'organització de Comissions Obreres, des d'on sensibilitzava els treballadors sobre la importància de defensar els seus drets. El seu era un activisme clandestí, a l'ombra del poder. L'any 1975, abans de la mort de Franco, va tenir un ensurt quan la Guàrdia Civil va descobrir el pis on amagaven els pamflets revolucionaris. A partir d'aquella troballa, les autoritats van començar a estirar el fil per fer caure tots els integrants del partit. «Molts dels meus companys van acabar empresonats i torturats. Molts van quedar tocats per sempre», lamenta. Ell va ser dels pocs que se'n va escapar perquè es va refugiar fora de la ciutat durant unes setmanes.

Per la seva vinculació a la política, es va quedar sense feina. Però, al cap de poc temps, va trobar una oportunitat. L'any 1979 es va posar al capdavant del bar La Española, al mateix barri del Xup, al costat de la seva dona. Darrere del taulell, escoltava les diferents visions sobre les deficiències que presentava el barri. Com a president de l'Associació de Veïns, va treballar per dignificar l'entorn amb la pavimentació dels carrers, la millora de l'enllumenat, la creació de l'escola o l'obertura del dispensari mèdic. «Són serveis que abans no existien i que han costat temps i esforç», remarca. Ara el seu últim desig és la construcció d'una residència pública al barri, «per poder envellir dignament al costat de la nostra gent».